

Številka: Up-449/16-25

Datum: 16. 5. 2019

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Josipa Belušiča, Koper, na seji 16. maja 2019

odločilo:

Sklep Višjega sodišča v Kopru št. II Kp 1597/2015 z dne 17. 3. 2016 in sklep Okrajnega sodišča v Postojni št. I K 1597/2015 z dne 14. 1. 2016 se razveljavita in zadeva se vrne Okrajnemu sodišču v Postojni v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Sodišče prve stopnje je zavrglo obtožni predlog pritožnika (oškodovanec kot tožilec), pritožbeno sodišče pa je njegovo pritožbo zavrnilo.
2. Pritožnik uveljavlja kršitve 6. in 13. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – EKČP) ter 14., 22. in 31. člena Ustave. Kršitev prepovedi sodniške samovolje iz 22. člena Ustave utemeljuje med drugim z navedbami, da je bil obtožni predlog, ki ga je vložil v svojstvu oškodovanca kot tožilca, zavržen kljub temu, da ga je po pozivu ustrezno dopolnil. Sodišče naj bi se oprlo na napačno vlogo, saj naj bi obtožni predlog dopolnil z dopisom z dne 6. 11. 2015, ne pa z dopisom z dne 3. 12. 2015. Pritožnik navaja, da so sodniki pritožbenega senata dopis z dne 6. 11. 2015 zamolčali.
3. Ustavno sodišče je s sklepom senata št. Up-449/16 z dne 5. 11. 2018 ustavno pritožbo sprejelo v obravnavo. V skladu s prvim odstavkom 56. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) je o sprejemu ustavne pritožbe obvestilo pritožnika in Višje sodišče v Kopru.
4. Ustavno sodišče je v postopku odločanja o ustavni pritožbi vpogledalo v spis Okrajnega sodišča v Postojni št. I K 1597/2015.

B.

5. Po ustaljeni ustavnosodni presoji iz pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave izhaja tudi zahteva po prepovedi sodniške samovolje. To ustavno procesno jamstvo je po ustaljeni ustavnosodni presoji kršeno, kadar je sodna odločba že na prvi pogled očitno napačna oziroma kadar ni oprta na razumne pravne razloge, zaradi česar je utemeljeno sklepanje, da sodišče ni odločalo na podlagi zakona, temveč na podlagi kriterijev, ki pri sojenju ne bi smeli priti v poštev, ali kadar so argumenti sodišča že na prvi pogled tako nerazumni, da po nobeni od mogočih razlag zakona ne pridejo v poštev in je zato odločitev sodišča očitno napačna. Iz ustavnosodne presoje sledi, da je odločitev sodišča v nasprotju s podatki, ki so v spisu, očitno napačna, kar utemelji samovoljnost odločitve.¹

6. Sodišče prve stopnje je zapisalo, da je pritožnika opozorilo na pomanjkljivosti v obtožnem predlogu (predvsem na izostanek zakonskih znakov očitnega kaznivega dejanja) in ga pozvalo k njegovi dopolnitvi. Pritožnik naj bi se s pisanjem z dne 3. 12. 2015 sicer odzval, vendar se do izpostavljenih pomanjkljivosti naj ne bi opredelil. Sodišče druge stopnje je zavzelo stališče, da je pritožnik obtožni predlog dopolnil, a pomanjkljivosti ni odpravil. Potrdilo je oceno sodišča prve stopnje, da konkreten dejanski stan v obtožnem predlogu ne vsebuje vseh zahtevanih zakonskih znakov.

7. Pritožnikov izvorni obtožni predlog je uperjen zoper razpravno sodnico sodišča prve stopnje in zoper članice pritožbenega senata. Razpravni sodnici pritožnik v bistvenem očita, da je v izdani sodbi neutemeljeno zavrnila njegove trditve, da je komisija Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije odločbo z dne 15. 2. 2006 izdala brez pravne podlage, tj. brez njegove pritožbe (v sodbo naj bi zapisala, da "[n]e drži, da bi komisija odločala brez pritožb tožnika - taka trditev tožnika je protispisna, saj je pritožbe tožnik sam vložil v spis", to pa naj bi pomenilo, da je odločba, ki jo je komisija izdala brez pravne podlage oziroma pritožnikove resnične pritožbe, prava in ne lažna listina). Sodnica naj bi s tem naklepno izkrivila dejansko listinsko stanje spisa ter sodno odločbo oprla na dejstva, za katera je vedela, da ne obstajajo oziroma se podtikajo z lažnimi dokazi, potrdila uradno listino z lažno vsebino in jo uporabila v službi kot resnično ter skrila tujo listino, predlagano za dokazovanje, s čimer naj bi storila kazniva dejanja protizakonitega, pristranskega in krivičnega sojenja po prvem in drugem odstavku 288. člena Kazenskega zakonika (Uradni list RS, št. 55/08 in nasl. – v nadaljevanju KZ-1), ponareditve uradne listine po prvem in drugem odstavku 259. člena KZ-1 ter preprečitve dokazovanja po prvem odstavku 285. člena KZ-1. Očitek zoper članice pritožbenega senata sestoji iz opisa, da so storile ista kazniva dejanja, ker so "naklepoma pomagale storilcu pri naklepnem kaznivem dejanju".

8. Iz kazenskega spisa, ki ga je Ustavno sodišče pridobilo od Okrajnega sodišča v Postojni v postopku preizkusa ustavne pritožbe, izhaja, da je bil pritožnik z dopisom, ki mu je bil vročen 3. 11. 2015, pozvan, naj v osmih dneh popravi in dopolni vloženi obtožni

¹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-370/17 z dne 12. 7. 2018, 9. točka obrazložitve.

predlog. Iz predloga naj bi namreč med drugim izostali zakonski znaki kaznivega dejanja. Pritožnik je sodišču 5. 11. 2015 s priporočeno pošiljko poslal pisanje, datirano s 6. 11. 2015 (sodišče ga je prejelo 6. 11. 2015, list. št. 84 spisa), ki ga je označil kot dopolnitev obtožnega predloga. Pisanje med drugim vsebuje zapise, da pritožnik vloga dopolnitev obtožnega predloga; da navaja konkreten opis kaznivih dejanj z razvidnimi zakonskimi znaki kaznivih dejanj; da njegova pritožba, ki bi lahko bila razlog za odločanje komisije, ne obstaja; da je komisija izdala lažno odločbo brez njegove pritožbe; da pritožnik sodišču ni predložil nobene dokazne listine, ki bi bila pritožba; da mu ni znano, kdo bi neobstoječo pritožbo vložil v sodni spis, razen če je to storila neznana oseba ali sodnica sama; da je sodnica pri vodenju sodnega postopka naklepno s ponarejanjem izkrivila dejansko listinsko stanje; da je odločila na podlagi neobstoječe listine; ter da je skrila listino, ki dokazuje, da prava listina ne obstaja.

9. Pritožnik utemeljeno opozarja, da sodišče prve stopnje njegovega dopisa z dne 6. 11. 2015 pri preizkusu obtožnega predloga ni upoštevalo. Sodišče se je namreč sklicevalo le na dopis z dne 3. 12. 2015, pisanje z dne 6. 11. 2015 pa je očitno v celoti spregledalo in posledično izhajalo s protispisnega stališča, da se pritožnik ni opredelil do pomanjkljivosti v obtožnem aktu, na katere je bil opozorjen. S tem je kršilo prepoved sodniške samovolje iz 22. člena Ustave.

10. Sodišče druge stopnje je očitke pritožnika, da se je na poziv za dopolnitev obtožnega predloga odzval s pisanjem z dne 6. 11. 2015 in da opis kaznivega dejanja vsebuje vse zakonske znake, zavrnilo s stališčem, da se je na poziv k dopolnitvi sicer odzval in obtožni predlog dopolnil, da pa pomanjkljivosti ni odpravil, temveč je zahteval le nepristransko sojenje zunaj območja Višjega sodišča v Kopru. Zapisalo je, da iz opisa dejanja, ki se očita sodnici sodišča prve stopnje, ni moč razbrati, v čem naj bi bila neresničnost obrazložitve v predmetni sodbi, saj opisa, da je sodnica presodila na podlagi listine, ki sploh ni obstajala, v obtožnem predlogu ni (šlo naj bi za pritožbeno novoto). Na tej podlagi je sodišče druge stopnje sklenilo, da opis kaznivega dejanja ne vsebuje vseh potrebnih zakonskih znakov. To pomeni, da je tudi sodišče druge stopnje spregledalo pritožnikov dopis z dne 6. 11. 2015. Kršitve ni odpravilo, zato je tudi samo kršilo prepoved iz 22. člena Ustave.

11. Iz sklepa sodišča prve stopnje in iz kazenskega spisa je razvidno, da je bil predmetni obtožni predlog zavrnjen zaradi pomanjkljivosti, ugotovljenih v sklopu t. i. formalnega predhodnega preizkusa obtožnega predloga, in da zaradi te odločitve ni prišlo do odreditve vročitve obtožnega akta obdolžencu (tretji odstavek 435. člena Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 32/12 – uradno prečiščeno besedilo, 47/13 in 87/14 – ZKP). To glede na stališča sodne prakse, procesne teorije in ustavnosodne presoje, da se skrajšani kazenski postopek pred okrajnim sodiščem začne z odreditvijo vročitve obtožnega akta obdolžencu,² ker to procesno dejanje kaže, da sodišče sprejema

² Sklepa Ustavnega sodišča št. Up-804/04 z dne 12. 1. 2005 in št. Up-143/03 z dne 12. 1. 2005.

zahtevek upravičenega tožilca za začetek kazenskega postopka,³ pomeni, da se kazenski postopek v predmetni zadevi ni začel, zato se tudi ni mogel (pravnomočno) končati.

12. Po ustaljeni ustavnosodni presoji domneva nedolžnosti preraste v neizpodbojno domnevo in učinkuje absolutno v primerih pravnomočne ustavitve kazenskega postopka, pravnomočne oprostilne in pravnomočne zavrnilne sodbe.⁴ Prepoved ponovnega sojenja o isti stvari iz 31. člena Ustave je vezana na pravnomočno ustavitev kazenskega postopka, pravnomočno oprostilno, zavrnilno ali obsodilno sodbo. V takih primerih sme Ustavno sodišče izdati le ugotovitveno odločbo, v pravnomočno sodbo in v pravnomočno ustavljen postopek pa ne sme poseči. Glede na to, da v predmetni zadevi ne gre za nobenega od omenjenih položajev, je Ustavno sodišče izpodbijana sklepa razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo odločanje. Pri novem odločanju bo sodišče moralo upoštevati stališča iz te odločbe.

13. Ker je Ustavno sodišče izpodbijana sklepa razveljavilo že zaradi kršitve 22. člena Ustave, ni presojalo drugih zatrjevanih kršitev človekovih pravic.

C.

14. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi prvega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnice in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Dunja Jadek Pensa, DDr. Klemen Jaklič, dr. Etelka Korpič – Horvat, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno.

dr. Rajko Knez
Predsednik

³ Š. Horvat, Zakon o kazenskem postopku s komentarjem, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 941; in sodbe Vrhovnega sodišča Republike Slovenije št. I Ips 193/2000 z dne 13. 9. 2000, št. I Ips 55384/2011 z dne 31. 5. 2018 in št. I Ips 193/2000 z dne 13. 9. 2000.

⁴ Sklep Ustavnega sodišča št. U-I-95/14, Up-320/14, U-I-5/17 z dne 12. 1. 2017, 13. točka obrazložitve.

RS
US